

رابطه اضطراب و دلزدگی با رضایت زناشویی در دانشجویان متأهل تحصیلات تکمیلی دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) قزوین

فرشته رفیعی^۱، محمدرضا جلالی^۲، سیدعلی محمد موسوی^۳، علیرضا سالمی خامنه^۴

^۱ کارشناسی ارشد، روانشناسی، گرایش شخصیت، دانشگاه آزاد اسلامی ورامین، پیشوا

^۲ استادیار، دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) قزوین

^۳ استادیار، دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) قزوین

^۴ دکتری تخصصی روانشناسی، گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات خوزستان

نویسنده مسئول:

محمدرضا جلالی

چکیده

مقدمه و هدف: رضایت زناشویی، یک جنبه ی بسیار مهم در رابطه زوجین است و نقش مهمی در سلامت روان- شناختی زوجین ایفا می کند، هدف از انجام این پژوهش بررسی رابطه اضطراب و دلزدگی با رضایت زناشویی در دانشجویان متأهل تحصیلات تکمیلی دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) قزوین می باشد.

روش و مواد: این پژوهش از نوع بنیادی به روش توصیفی- همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش، کلیه دانشجویان متأهل مقاطع تحصیلات تکمیلی دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) در سال ۱۳۹۶ بودند. در این مطالعه ۱۶۷ نفر شامل ۱۴۲ زن و ۲۵ نفر مرد با روش نمونه گیری ... انتخاب شدند. جهت جمع آوری داده ها از سه آزمون اضطراب بک، آزمون دلزدگی CBM، آزمون فرم بلند رضایت زناشویی انریچ استفاده گردید. داده های بدست آمده با استفاده از آزمون های همبستگی، ضرایب رگرسیون و تحلیل واریانس چند متغیری و با نرم افزار SPSS21 تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها: نتایج بدست آمده نشان داد که بین اضطراب و دلزدگی زناشویی با رضایت زناشویی رابطه معناداری وجود دارد. ($P < 0/01$)

نتیجه گیری: با توجه به یافته های بدست آمده میتوان نتیجه گرفت که با افزایش اضطراب و دلزدگی، رضایت زناشویی کاهش می یابد و بالعکس.

کلمات کلیدی: اضطراب، دلزدگی، رضایت زناشویی، دانشجویان متأهل.

مقدمه

ساختار خانواده پیش بینی کننده اصلی عملکرد خانواده و رضایت زناشویی است. (الکرناوی، ۲۰۱۰) رضایت زناشویی به عنوان یکی از مهمترین شاخصه های تعیین عملکرد خانواده، به حالتی اطلاق می شود که طی آن زن و شوهر از ازدواج با یکدیگر و باهم بودن احساس شادمانی و رضایت دارند. (اللبخش و همکاران، ۲۰۱۲) و متغیری بسیار مهم در پیش بینی دوام زندگی زناشویی زوجین به شمار می رود. (اولسون و همکاران، ۲۰۱۱) رضایت زناشویی، یک تجربه شخصی در ازدواج است که تنها توسط خود فرد در پاسخ به میزان لذت زناشویی قابل ارزیابی است و عوامل بسیاری هستند که در زندگی مشترک روی رضایت زناشویی تاثیر می گذارند و این احساس نقش مهمی در میزان کارکردهای بهنجار خانواده ایفا می کند. (جیانگ و همکاران، ۲۰۱۵) رضایت یک فرد از زندگی زناشویی به منزله رضایت وی از خانواده، رضایت از زندگی و در نتیجه تسهیل در امر رشد و تعالی و پیشرفت مادی و معنوی جامعه خواهد بود. (عدالتی و رذوان، ۲۰۱۰)

متغیری که ارتباط تنگاتنگی با رضایت زناشویی دارد، دزدگی زناشویی است. (وایت، کلین و دیوید، ۲۰۰۸) دزدگی مجموعه علایمی از فرسودگی جسمی، هیجانی و روانی است که منجر به احساس مستمر استرس، یاس و ناامیدی و احساس در دام افتادن به همراه احساس از دست دادن شور و ذوق، انرژی، فقدان دورنما و هدفمندی در زندگی می شود. تجربه دزدگی در یکی از زوجین به سرعت به دیگری منتقل می شود و این فرایند انتقال به صورت چرخشی و متقابل در هر دو زوج تقویت می شود. (کاپری، ۲۰۱۳) دزدگی در زندگی زناشویی روندی تدریجی داشته و با پیشرفت آن می تواند به فروپاشی رابطه بنیجامد، یعنی زمانی می رسد که زوجین در می یابند که باوجود تلاش های مکرر، این رابطه به زندگی آنان معنایی نمی دهد. (وان پلت، ۲۰۰۹) دزدگی زناشویی به علت مجموعه ای از توقعات غیرمنطقی و غیر واقع بینانه، گذر از هیجانانگ، بی دقتی و بی توجهی زوجین نسبت به همدیگر، عدم بیان احساسات و نیازها و فراز و نشیب های زندگی بروز می کند. (پینس و همکاران، ۲۰۱۱) مطالعات هوسستون (۲۰۰۹) بیانگر این است که دزدگی زناشویی و بدنبال آن کاهش عشق و علاقه و افزایش رفتارهای خصمانه، می تواند به نارضایتی زناشویی منجر شده و بنیان خانواده را متزلزل سازد.

یکی دیگر از متغیرهایی که با رضایت زناشویی در ارتباط است اضطراب می باشد (سروش و همکاران، ۱۳۹۱). اختلالات اضطرابی شامل اختلالاتی هستند که ترس و ناراحتی زیاد و رفتارهای پر هرج و مرج در آن ها رایج است و در واقع پیش بینی کننده وقوع یک تهدید در آینده هستند. (چاپمن و همکاران، ۲۰۱۴) پژوهش کارمیها (۲۰۰۸) نشان داد که افسردگی و اضطراب پیش بینی کننده های قوی در کاهش رضایتمندی زوجین هستند. با توجه به رابطه ای که بین مشکلات روانی و دزدگی در بوجود آمدن نامنی در ساختار خانواده وجود دارد در این راستا هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی رابطه اضطراب و دزدگی با رضایت زناشویی در دانشجویان متأهل می باشد.

روش

این پژوهش از نوع بنیادی به روش توصیفی- همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش، کلیه دانشجویان متأهل مقاطع تحصیلات تکمیلی دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) در سال ۱۳۹۶ می باشد. نمونه ها ۱۶۷ نفر شامل ۱۴۲ زن و ۲۵ نفر مرد بودند. یعنی ۸۵٪ از جنسیت را زنان و ۱۵٪ را مردان تشکیل داده اند. ابتدا توضیح مختصری درباره پژوهش و هدف آن به شرکت کنندگان داده شد. این آگاهی به آنها داده شد که اطلاعات بدست آمده از پرسش نامه آن ها کاملاً محرمانه نگاه داشته خواهد شد و فقط به منظور کارهای پژوهشی مورد استفاده قرار خواهند گرفت و در صورت تمایل می توانند نتیجه پژوهش را شخصاً دریافت کنند. در صورت موافقت به شرکت، توضیح مختصری درباره نحوه پاسخ دهی داده شد. سپس پرسش نامه ها را دریافت کردند و به صورت فردی پاسخ دادند. کلیه پرسش نامه ها بدون ذکر نام و با استفاده از کد، تکمیل شدند. جهت جمع آوری داده ها از سه آزمون اضطراب بک، آزمون دزدگی CBM، آزمون فرم بلند رضایت زناشویی انریچ استفاده گردید. داده های بدست آمده با استفاده از آزمون های همبستگی، ضرایب رگرسیون و تحلیل واریانس چند متغیری و با نرم افزار SPSS21 تجزیه و تحلیل شد.

ابزارهای پژوهش

به منظور اندازه‌گیری متغیرهای مورد نظر از آزمون‌های اضطراب بک، آزمون دلزدگی زناشویی (CBM) و آزمون رضایت زناشویی انریچ فرم بلند، استفاده شده است که در زیر هر یک معرفی خواهند شد. پرسشنامه اضطراب بک (BAI)، این پرسشنامه برای سنجش میزان اضطراب طراحی شده است و شامل ۲۱ عبارت است که در برابر هر عبارت چهار گزینه برای انتخاب وجود دارد. هر عبارت بازتاب یکی از علائم اضطراب است که معمولاً افرادی که از نظر بالینی مضطرب هستند یا کسانی که در وضعیت اضطراب انگیز قرار می‌گیرند آن‌ها را تجربه می‌کنند (بک و استیر ۱۹۹۰). نتایج پژوهش کلوبانی و موسوی (۱۳۸۷) نشان داد که آزمون BAI دارای روایی ($r=0.72$, $p<0.001$)، پایایی ($r=0.83$, $p<0.001$) و ثبات درونی (آلفا = ۰/۹۲) مناسبی است.

آزمون دلزدگی زناشویی (CBM)

این مقیاس از سوی پاینز (۱۹۹۶) با هدف ارزیابی ابعاد رفتار شهروندی افراد (نوع‌دوستی، وظیفه شناسی، جوانمردی، ادب و مهربانی، فضیلت مدنی) ابداع گردید و دارای ۲۱ سؤال و ۳ زیرمقیاس شامل خستگی جسمی (احساس خستگی، سستی و داشتن اختلالات خواب) از پا افتادن عاطفی (احساس افسردگی، ناامیدی، در دام افتادن) و از پا افتادن روانی (احساس بی‌ارزشی، سرخوردگی و خشم به همسر) می‌باشد تمام آیتم‌های پرسشنامه روی یک مقیاس لیکرت هفت درجه‌ای پاسخ داده می‌شوند. سطح ۱ معرف عدم تجربه عبارت مورد نظر و سطح ۷ معرف تجربه زیاد عبارت مورد نظر است (پاینز، ۱۹۹۶). ضریب پایانی مقیاس با روش باز آزمایی ۰/۸۹٪ برای یک دوره یک ماهه، ۰/۷۶٪ برای دوره دو ماهه و ۰/۶۶٪ برای دوره چهار ماهه بوده است (پاینز، ۲۰۰۵). در ایران نیز نادری و آزاد منش (۱۳۹۱) پایایی را با استفاده از دو روش آلفای کرونباخ و تصنیف به ترتیب ۰/۹۲٪ و ۰/۹۰٪ محاسبه نمودند.

در پژوهش حاضر روایی محتوایی آزمون با استفاده از نظرات جمعی از اساتید و اعضای هیأت علمی دانشگاه مورد تأیید قرار گرفت. پایایی آزمون نیز با استفاده از روش آلفای کرونباخ بررسی شد که مقدار ۰/۸۹ برای نمره کل بدست آمد. برای زیرمقیاس‌ها نیز ضریب آلفا به ترتیب برای خستگی جسمی، خستگی عاطفی، و خستگی روانی، مقادیر ۰/۸۶، ۰/۹۲ و ۰/۸۷ بدست آمد.

آزمون رضایت زناشویی فرم بلند انریچ

این مقیاس توسط اولسون^۱ و همکاران (۱۹۸۹) ساخته شد. شامل ۴۷ سؤال و ۱۱ خرده مقیاس می‌باشد. در این پرسشنامه نیز از طیف پنج گزینه ای لیکرت استفاده شده است و پاسخ‌ها از کاملاً مخالفم=۱ تا کاملاً موافقم=۵ نمره دارند. این پرسشنامه دارای تعدادی گویه معکوس می‌باشد که این گویه‌ها ارزش عددی معکوس دریافت می‌کنند. در ایران اولین بار سلیمانیان (۱۳۷۳) همبستگی درونی آزمون را برای فرم بلند ۰/۹۳ و برای فرم کوتاه ۰/۹۵ محاسبه و گزارش کرده است. برای محاسبه روایی پرسشنامه انریچ، شریف نیا (۱۳۸۰) روایی پرسش نامه رضایت زناشویی را با پرسش نامه سازگاری زوجی ابزار سنج خانواده (FAD) ۹۲ درصد به دست آورد. همچنین این مقیاس با مقیاس‌های رضایت خانوادگی و مقیاس رضایت از زندگی همبسته شد. نتایج نشان داد که ضریب همبستگی این پرسشنامه با رضایت خانوادگی از ۰/۴۱ تا ۰/۶۰ و با مقیاس‌های رضایت از زندگی از ۰/۳۲ تا ۰/۴۱ است که نشانه روایی سازه آن است (مهدویان، ۱۳۷۷). روایی هم زمان این پرسشنامه با فرم اصلی توسط سلیمانیان (۱۳۷۳) ۰/۹۵ محاسبه شد. روایی سازه پرسش نامه توسط محقق مورد بررسی قرار گرفت و همبستگی زیرمقیاس‌های پرسش نامه با نمره کل بین ۰/۶۴ تا ۰/۸۵ به دست آمد. اعتبار باز آزمایی این پرسشنامه در یک چهار هفته ای بین ۰/۷۷ تا ۰/۹۲ با میانگین ۰/۸۶ بوده است (ثنایی، ۱۳۷۹).

^۱- Olson

یافته ها

نمونه آماری در پژوهش شامل ۱۶۷ نفر که شامل ۱۴۲ زن و ۲۵ نفر مرد می باشند یعنی ۸۵٪ از جنسیت را زنان و ۱۵٪ را مردان تشکیل داده‌اند. از میان این ۱۶۷ نفر، بیشترین فراوانی میزان تحصیلات به متأهلین سطح فوق لیسانس با تعداد ۱۳۰ نفر و کمترین فراوانی میزان تحصیلات به متأهلین سطح دکترا با تعداد ۲۵ نفر تعلق گرفته است در مجموع ۷۷/۸٪ حجم نمونه در مقطع فوق لیسانس و ۲۲/۲٪ در مقطع دکترا بودند.

در ادامه جدول ۳-۴ مقادیر شاخص آزمون کالموگروف-اسمیرنوف و سطوح معنی‌داری آن برای متغیرهای وابسته ارائه شده است. آزمون کالموگروف-اسمیرنوف فرضیه صفر برابری توزیع داده‌های مشاهده شده، با توزیع طبیعی را مورد آزمون قرار می‌دهد. همان‌گونه که ملاحظه می‌شود، تفاوت در هیچ‌کدام از متغیرها معنی‌دار نیست. به این معنی که توزیع مشاهده شده با توزیع نرمال تفاوت معنی‌داری ندارد و می‌توان توزیع داده‌های مشاهده شده را نرمال تلقی نمود. علاوه بر آن میزان کجی ۲ و کشیدگی ۳ توزیع‌ها نیز ارائه شده‌اند که شاخص دیگری برای تخمین نرمال بودن توزیع داده‌ها می‌باشند.

جدول ۳-۴- شاخص‌های توزیع نرمال داده‌ها

مقیاس	کشیدگی	کجی	K-S	سطح معنی‌داری
رضایت زناشویی	-۰/۴۵	۰/۷۵	۱/۱۲۹	۰/۱۵۶
دلزدگی	-۰/۹۰	۰/۰۵	۰/۷۰۴	۰/۷۰۴
اضطراب	-۰/۷۴	۰/۵۸	۱/۰۶۲	۰/۲۰۹

به منظور بررسی میزان تأثیر متغیرهای پیش‌بین (اضطراب و دلزدگی) در متغیر ملاک (رضایت زناشویی) از روش آماری رگرسیون چند متغیره (مدل همزمان) استفاده گردید. لیکن ابتدائاً به منظور آن که مشخص گردد آیا داده‌های جمع‌آوری شده با مدل طراحی شده تطابق دارد یا خیر و اصولاً می‌توان از تحلیل رگرسیون استفاده نمود یا خیر، بدو تحلیل واریانس تک متغیره انجام گردید. چنان که در جدول ۴-۵ مشخص است آزمون مذکور معنی‌دار است. بنابراین داده‌های جمع‌آوری شده با مدل تطابق کافی داشته و استفاده از تحلیل رگرسیون مجاز است.

جدول ۴-۵- تحلیل واریانس به جهت بررسی تطابق مدل

سطح معنی‌داری	F	میانگین مجذورات	درجه آزادی	مجموع مجذورات	مدل
۰/۰۰۰	۱۸۱/۵۸۳	۳۳۶۲۹۴/۱۳	۲	۶۷۲۵۸۸/۲۶	رگرسیون
		۱۸۵۲/۰۱	۱۶۴	۳۰۳۷۳۰/۹۴	باقیمانده
			۱۶۶	۹۷۶۳۱۹/۲۱	کل

نهایتاً تحلیل رگرسیون انجام شد که ضرایب مربوطه برای تشکیل معادله رگرسیون به شرح جدول ۴-۶ بدست آمد. چنان که مشخص است ضرایب رگرسیون به جز متغیر دلزدگی معنی‌دار می‌باشند. بنابراین متغیر دلزدگی اثر معنی‌داری به جهت پیش‌بینی متغیر رضایت زناشویی ندارد.

جدول ۴-۶- ضرایب رگرسیون

سطح معنی‌داری	T	ضرایب استاندارد		مدل
		ضرایب غیراستاندارد	خطای استاندارد	
۰/۰۰۰	۵۰/۶۴۹	۴۸۸/۸۷۷	۹/۶۵۲	ثابت
۰/۰۰۰	-۷/۳۲۲	-۱/۹۹۲	۰/۲۷۲	اضطراب
۰/۵۲۳	-۰/۶۴۰	-۳/۴۹۹	۵/۴۷۱	دلزدگی

2- Skewness

3- Kurtosis

نکته دیگر در تحلیل رگرسیون آن است که مشخص گردد همبستگی رضایت زناشویی پیش‌بینی شده توسط مدل و رضایت زناشویی مشاهده شده در داده‌ها چقدر است. این شاخص تعیین می‌نماید که چند درصد تغییرات رضایت زناشویی توسط مدل رگرسیون تبیین می‌گردد. به عبارت بهتر درصد واریانس تبیین شده توسط مدل چقدر است. این شاخص‌ها که با مقادیر R نشان داده می‌شوند در جدول ۷-۴ ارائه شده است.

جدول ۷-۴- شاخص R برای تعیین واریانس تبیین شده

R	مجدور R	R ² اصلاح شده	خطای استاندارد
۰/۸۳	۰/۶۸	۰/۶۸	۴۳/۰۳

نتایج گزارش شده در جدول فوق ضرایب همبستگی چندگانه میان متغیرهای ملاک و پیش‌بین و مجدور ضرایب همبستگی را نشان می‌دهد که با توجه به مقدار ۰/۶۸ مجدور R می‌توان گفت حدوداً ۶۹ درصد تغییرات مربوط به رضایت زناشویی دانشجویان از طریق متغیرهای اضطراب و دلزدگی قابل تبیین و پیش‌بینی است. و به عبارت دیگر ۶۹ درصد تغییرات رضایت زناشویی را بر اساس متغیرهای مذکور می‌توان پیش‌بینی نمود.

جدول ۸-۴- ضرایب همبستگی متغیرهای پژوهش

	رضایت زناشویی	اضطراب	دلزدگی
رضایت زناشویی	۱		
اضطراب	-۰/۸۳	۱	
دلزدگی	-۰/۷۶	۰/۹۱	۱

تمامی ضرایب همبستگی مشاهده شده در سطح $P < 0.01$ معنی‌دار هستند.

به جهت بررسی فرضیه سوم که مقایسه دانشجویان خانم و آقا از لحاظ متغیرهای پژوهش را مد نظر قرار داده است از آزمون تحلیل واریانس چند متغیری استفاده گردید. در ادامه ابتدا فرضیه سوم و سپس نتایج آزمون تحلیل واریانس در جدول ۹-۴ ارائه شده است.

فرضیه فرعی سوم: میزان اضطراب، دلزدگی، و رضایت زناشویی در دانشجویان خانم و آقای مقاطع تحصیلات تکمیلی دانشگاه بین الملل امام خمینی (ره) قزوین، دارای تفاوت معنی‌دار هستند.

جدول ۹-۴- نتایج تحلیل واریانس چندمتغیری

آماره	مقدار	F	درجه آزادی ۱	درجه آزادی ۲	سطح معنی‌داری
اثر پیلایی	۰/۰۲۹	۱/۶۴۵	۳	۱۶۳	۰/۱۸۱
لامبدای ویلکز	۰/۹۷۱	۱/۶۴۵	۳	۱۶۳	۰/۱۸۱
اثر هاتلینگ	۰/۰۳۰	۱/۶۴۵	۳	۱۶۳	۰/۱۸۱
بزرگترین ریشه روی	۰/۰۳۰	۱/۶۴۵	۳	۱۶۳	۰/۱۸۱

چنان که در ستون سطح معنی‌داری جدول ۹-۴ مشخص است، تفاوت معنی‌دار نیست و تفاوتی از لحاظ سه متغیر بین دو جنس وجود ندارد.

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش به منظور بررسی رابطه اضطراب و دلزدگی با رضایت زناشویی در دانشجویان متأهل تحصیلات تکمیلی دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) قزوین صورت پذیرفت، نتایج بدست آمده نشان داد که بین اضطراب و دلزدگی زناشویی با رضایت زناشویی رابطه معناداری وجود دارد. یعنی اضطراب و دلزدگی زناشویی می تواند بر روی کیفیت رابطه زناشویی تاثیر بگذارد و آن را تخریب کند. این نتیجه با یافته های لاملا و فیگواریدو (۲۰۱۶) و محمدی زردخشویی و همکاران (۱۳۹۶) مبنی بر اینکه بین رضایت زناشویی و سلامت روان ارتباط معناداری وجود دارد و نیز با نتایج مطالعات لاندبلاد و همکاران (۲۰۰۵) که در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند سلامت روانی و سلامت جسمانی هر دو با وضعیت زندگی زناشویی ارتباط دارند و نیز با یافته های ویسمن و همکاران (۲۰۰۷) که نشان دادند برخی از اختلالات روانی با مشکلات زناشویی ارتباط دارند همسو می باشد.

همچنین یافته های بدست آمده در این پژوهش با نتایج مطالعات باری و همکاران (۲۰۰۸) مبنی بر اینکه تعارض زناشویی با سلب امکان موقعیت های صمیمانه در روابط، در تسریع فرایند دلزدگی زناشویی موثر است و نیز با یافته های مطالعات هوسستون (۲۰۰۹) که بیانگر این است دلزدگی زناشویی و بدنبال آن کاهش عشق و علاقه و افزایش رفتارهای خصمانه، می تواند به نارضایتی زناشویی منجر شده و بنیان خانواده را متزلزل سازد و نهایتاً با نتایج پژوهش های وایت و همکاران (۲۰۰۸) که نشان دادند بین رضایت زناشویی و دلزدگی زناشویی رابطه منفی وجود دارد در یک راستا می باشند.

به نظر می رسد که با افزایش رضایت مندی اعضای خانواده از عملکرد خانواده و از یکدیگر، سلامت روان شناختی اعضای خانواده نیز تضمین خواهد شد. بر اساس یافته های مطالعات مختلف، می توان گفت که بسیاری از مولفه های تهدید کننده ی سلامت روان و بهزیستی هیجانی، همچون افسردگی و اضطراب با عدم کارکرد سالم خانواده مرتبط است (تردول و گالدفارب، ۲۰۱۰؛ آفرایی، محمدی و صحرایی، ۲۰۱۳) و کسانی که قادر به شناخت هیجانات خود نیستند در روابط با همسر خود دچار مشکل می شوند و چون همسران آنان دچار نوعی نارضایتی خواهند شد در نتیجه با گذشت زمان صمیمیت بین آنها کم میشود که در پی آن دلزدگی زناشویی آنها بالاتر است. (میشرا، ۲۰۱۴) و نیز هرگاه صمیمیت در جریان رابطه بین زوجین متوقف شود، انرژی عشق به آزدگی و خشم تبدیل میشود و باعث شکل گیری دلزدگی زناشویی بین آنها شود. (موس و همکاران، ۲۰۱۵).

محدودیت ها و پیشنهادات

در این پژوهش حجم نمونه مورد مطالعه کم بوده و متاهلین از نظر جنسیتی بصورت تساوی انتخاب نشده اند بنابراین پیشنهاد می شود که در مطالعات بعدی حجم بالایی از نمونه با در نظر گرفتن تساوی جنسیتی انتخاب گردد تا نتیجه قابلیت تعمیم پذیری بیشتری داشته باشد، جامعه مورد مطالعه شامل دانشجویان متأهل می باشد لذا نتایج با احتیاط قابل تعمیم به گروههای دیگر جامعه می باشد.

تقدیر و تشکر

بدینوسیله از تمامی عزیزانی که در مراحل تهیه این پژوهش همکاری نمودند نهایت تقدیر و تشکر را داریم.

منابع و مراجع

- ۱- ثنائی، ب. (۱۳۷۹). مقیاس های سنجش خانواده و ازدواج، تهران: انتشارات بعثت.
- ۲- سروش، م؛ میری، م، ح؛ غنی فر، م؛ صالحی نیا، ح (۱۳۹۱) بررسی رابطه رضایت مندی زناشویی و اضطراب در زنان مراجعه کننده به مراکز بهداشتی-درمانی شهرستان بیرجند، فصلنامه کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی سبزوار، ۱۷(۳و۴) ۸-۱.
- ۳- سلیمانیان، (۱۳۷۳). بررسی تاثیر تفکرات غیر منطقی بر نارضایتی زناشویی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه تربیت معلم تهران.
- ۴- شریف نیا، ف. (۱۳۸۰). رابطه بین رضایت از ازدواج و افسردگی مادران و ارتباط این متغیرها با سازگاری فردی-اجتماعی و عملکرد تحصیلی فرزندان دختر دوره راهنمایی آنان در شهر اهواز، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی، دانشگاه شهید چمران.
- ۵- کاویانی ح، موسوی ا (۱۳۸۷). ویژگی های روانسنجی پرسشنامه اضطراب بک در طبقات سنی و جنسی جمعیت ایران. دانشکده پزشکی ۲(۶۶) ۱۴۰-۱۳۶.
- ۶- محمدی زرد خشویی، ل؛ بختیارپور، س؛ روانفر، (۱۳۹۶) مقایسه رضایت زناشویی و سلامت روانی کارکنان زن و مرد بخش های درمانی و غیر درمانی بیمارستان بزرگ نفت اهواز، مجله پیشرفت های نوین در علوم رفتاری ۲(۱۰) ۷۲-۹۳.
- ۷- مهدویان، ف. (۱۳۷۷). بررسی نقش آموزش ارتباط در رضایت مندی زناشویی، پایان نامه کارشناسی ارشد، انستیتو روان پزشکی ایران.
- ۸- نادری، فرح؛ آزادمنش، پونه. (۱۳۹۱). مقایسه دلزدگی زناشویی، عملکرد خانواده و صمیمیت کارکنان زن و مرد، یافته های نو در روانشناسی، ۷(۲۲) ۹۷-۱۱۲.
- 9- Al-Krenawi, A. (2010). A study of psychological symptoms, family function, marital and life satisfactions of polygamous and monogamous women: The Palestinian case. *International Journal of Social Psychiatry* 58(1): 79-86.
- 10- Arfaie, A., Mohammadi, A., & Sohrabic, R. (2013). Relationship between marital conflict and child affective-behavioral psychopathological symptoms. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 84, 1776 – 1778 .
- 11- Barry, R. A., Lawrence, E., & Langer, A. (2008). Conceptualization and assessment of disengagement in romantic relationships. *Personal Relationships*, 3, 297-315.
- 12- Capri B. The Turkish Adaptation of the Burnout Measure-Short Version (BMS) and Couple Burnout Measure-Short Version (CBMS) and the Relationship between Career and Couple Burnout Based on Psychoanalytic-Existential Perspective. *Educational Sciences: Theory and Practice*. 2013;13(3):1408-17.
- 13- Chapman Z, Shuttleworth CM, Huber JW. (2014). High levels of anxiety and depression in diabetic patients with charcot food. *Journal of Food and Ankle Research*. 7;22 Published online 2014 Mar 21. doi: [10.1186/1757-1146-7-22].
- 14- Edalati A, Redzuan M. Perception of women towards family values and their marital satisfaction. *Journal Of American Science* 2010; 6(4):132_137.
- 15- Huston, T. (2009). What is love got to do with it? Why some marriage succeed and other fail. *Journal of Personal Relationship*, 16 (3), 301-27.
- 16- Jiang, H., Wang, L., Zhang, Q., Liu, D.X., Ding, J., Lei, Z., Lu, Q., & Pan, F. (2015). Family functioning, marital satisfaction and social support in hemodialysis patients and their spouses. *Stress Health*, 31(2), 166-74.
- 17- Karimiha, G. (2008). Actor-partner effects and the differential roles of depression and anxiety in intimate relationships: A cross-sectional and longitudinal analysis. California State University, Long Beach.
- 18- Lalbakhsh P, Sudani M, Shafiabady A. Effectiveness of education after marriage on marital satisfaction. *Journal of Behavioural Sciences* 2012;11(4): 130-5. [Persian].
- 19- Lamela D, Figueiredo B. (2016). Coparenting after marital dissolution and children's mental health: a systematic review. *Jornal de pediatria*. 92(4):331-342.

-
- 20- Lundblad, a. M. Hansson K. (2005). Relational problems and Psychiatric symptoms in couple therapy. *International Journal of Social Welfare*. 14, 256-264.
- 21- Moreira, H., & Canavarro, M. C. (2013). Psychosocial adjustment and marital intimacy among partners of patients with breast cancer: a comparison study with partners of healthy women. *Journal of psychosocial oncology*, 31(3), 282-304.
- 22- Muse, S., Love, M., & Christensen, K. (2015). Intensive OutPatient Therapy for Clergy Burnout: How Much Difference Can a Week Make?. *Journal of religion and health*, 1-12.
- 23- Olson, D. H.; J. DeFrain & L. Skogrand. (2011). *Marriages and Families: Intimacy, Diversity, and Strengths*. New York: McGraw-Hill.
- 24- Olson, D.H. (1989). ENRICH Marital Inventory: Discriminant Validity and Cross-Validity Assessment. *Journal of Marital and Family Therapy*, Vol. 15, No. 1, 65-79.
- 25- Paniz, C.(1996). Theoretical and empirical connections between forgiveness, mental health, and well-being. In E. L. Worthington, Jr (Eds.), *Handbook of forgiveness*. New York: Brunner-Routledg.
- 26- Peyvandi S, Hosseini H, Daneshpoor, M M, MohammadpourR A , Qolami N.(2011) The Prevalence of Depression, Anxiety and Marital Satisfaction and Related Factors in Infertile Women Referred to Infertility Clinics of Sari City in 2008 , *J Mazand Univ Med Sci* ; 21(80): 26-32 (Persian).
- 27- Pines A. (2005) The Burnout Measure Short Version (BMS). *International Journal of Stress Management*.; 12:78-88.
- 28- Pines AM, Neal MB, Hammer LB, Icekson T. Job burnout and couple burnout in dual-earner couples in the sandwiched generation. *Soc Psychol Q*. 2011;74(4):361-86.
- 29- Pines, A. M & Nunes, R. (2003). The relationship between career and couple burnout: implications for career and couple counseling. *Journal of employment counseling*, 2 (74), 50-64.
- 30- Trudel , G., & Goldfarb, M.R. (2010). Marital and sexual functioning and dysfunctioning, depression and anxiety. *Sexologist*, 19(3), 137-142.
- 31- Van PLET,MA(2009).Crossover of burnout amongst health care professionals.*J Marr Fam*;85:210-30.
- 32- Whisman, M. A., & Uebelacker, L. A., & Weinstock, L. M. (2007). Psychopathology and marital satisfaction: The importance of evaluating both partners. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 27, 830-838.
- 33- White, James M, Klein & David M (2008). *Family Theories*, North American: Sage.